

intuiție de a transpune în recitaluri muzicalo-dansante scene de paroxism, cărora cuvintele nu le-ar mai fi de ajuns. E inventiv și cu poftă de joacă, în bună tradiție teatrală care nu-și propune să epateze, ci să declanșeze resorturile reale de haz ale situațiilor comice. Ajutat întrucâtva de decorul lui Gheorghe Mosorescu, cu pereți translucizi și uși batante, ca și de costumele create de Dana și Bogdan Dragomir. Mai inegal de protagoniști, neconvinși unii de motivația lor în vârtej (Jarcu Zane, *Ministrul*), subțiat altul în furia traducerii din amor (Valentin Terente, *Soțul*). Mai bine prins în plasa ȋtelor, cu progresive mirări naive de efect, Liviu Pintileasa (*Secretarul ministrului*), stilat și cu priviri dojenitoare Mircea Valentin (*Managerul*). Tripleta de dame, deși miza jocului, nu e particularizată decât pe-o linie de disponibilitate erotică de autor și așa o fac și interpretele, în notă cum se spune, Elena Andron (*Secretara*), Emilia Mocanu (*Soția*), Monica Ivașcu (*Infirmiera*). Liliana Ghiță (*Camerista*) a dat tonul jocurilor de seducție, cu un pământ aruncat înapoi la picioarele celor doi colegi de hotel și le-a mai invocat prin intermezzo-uri muzicale italienești, gustate când nu sunt cu un semiton mai sus. Așa-zisul mort, Marcel Turcoianu, cred ca a fost ce trebuie, țepăn și mut un timp, cu mișcări încetinite și glas îmfundat de pălărie când își revine ca detectiv, iar Costică Burlacu poate că-și merită banii pe care-i tot primește chelnerul lui, când nu-și uită puținele replici.

Vânzoleala continuă pe ușile batante e în spiritul farsei, dar și escaladarea frecventă a balconului de către cine nu te aștepți? Și sunt personaje de muzeu animate făpturile șterse de praf la început sau numai histrioni dintr-o piesă al cărei final nu l-au mai repetat?

Teatrul „Maria Filotti” din Brăila: Jocuri erotice cu mortul din balcon, după Ray Cooney. Regia și ilustrația muzicală: Dan Tudor. Decorul: Gheorghe Mosorescu. Costumele: Dana Dragomir, Bogdan Dragomir. Distribuția: Jarcu Zane (Richard Willey), Mircea Valentin (Managerul), Costică Burlacu (Chelnerul), Liliana Ghiță (Camerista), Elena Andron (Jane Worthington), Marcel Turcoianu (Mortul), Liviu Pintileasa (George Pigden), Valentin Terente (Ronnie), Emilia Mocanu (Pamela), Monica Ivașcu (Infirmiera). Premiera: 12 septembrie 2003.

Alina MANG

Visul unei umbre

O lumânare aprinsă la ambele capete, așezată lângă un trup neînsuflit. O flacără avea să-i lumineze calea celui plecat pe presupusul drum fără întoarcere. Dar cealaltă? M-am întrebat privind, înainte de spectacol, afișul ce anunța o premieră a Teatrului „Tamási Áron” din Sfântu Gheorghe – *Antigona*. Imaginea, prinsă pe o simplă foaie de hârtie, te incita să pătrunzi în sală pentru a afla răspunsul.

În spațiul mic al unui studio, este ridicată o scenă, către care se deschid două intrări îmbrăcate în negru. Poarta cetății și poarta către o altă lume, către Hades, între care se desfășoară tragica poveste a Antigonei și a întreg neamului său. Expresia colectivității organice, pe de o parte, și cea a solitudinii extreme a individului, pe de alta.

Bocsárdi László nu și-a propus o lectură regizorală nouă, modernă, asupra piesei lui Sofocle, care să șocheze prin actualizarea sensurilor, sau o montare

care să încerce, prin atmosferă, reconstituirea reprezentațiilor antice. Opera clasică este citită profund, filtrată prin personalitatea artistului și oferită spectatorului într-o formă teatrală ce nu se încadrează în formule. Ea vorbește despre tradițiile de nezduncinat, așa cum este ritualul înmormântării, despre lupta dintre legea divină și cea umană. După ce fiii lui Oedip se luptă până la moarte pentru tronul Tebei, fratele locastei, Creon, devine rege și poruncește ca trupul lui Polynice să nu fie înmormântat, pentru că el a venit cu armată împotriva cetății, spre deosebire de fratele său, care a murit apărând Teba. Antigona, fiica nefericitului Oedip, încalcă interdicția lui Creon și își înmormântează fratele. Construit cu atenție la detaliu, spectacolul amplifică nuanțele și semnificațiile. Datoria ce rezultă din dragostea fraternă nu se supune legilor comunității. Din hotărârea lui Creon, legea Cetății atacă dreptul uman al dialogului cu divinitatea, prin respectarea morților. Antigona acceptă că trebuie «să le fie lor mai mult de folos» decât celor temporari vii, umbre ce trăiesc un vis – viața -, și nu știu să prețuiască îndeajuns iubirea. Iar dacă viața nu-și poate împlini legile firești, ea alege moartea. Decizia este demult luată. În scena ritualică a înhumării lui Polynice, Antigona acoperă cu pământ fin și propriul ei trup. Comunicarea dintre aceasta și Polynice, prezent mai aproape tot timpul în scenă, crește gradat, de la tensiune, gest, până la cuvânt. Cunoscându-și deja sentința, Antigona este mai aproape decât oricând de tărâmul celălalt și atunci fratele său îi vorbește.

Relațiile dintre personaje și situații sunt bine decupate în spectacol, iar vina lui Creon în ceea ce privește moartea Antigonei este clară. El nu doar o hotărăște, aici o și execută. În tragedia greacă, momentul morții unuia dintre eroi este, de regulă, ascuns spectatorului; în această montare, însă, o vedem pe Antigona sufocându-se, într-o scenă tulburătoare: expresia feței sale pierde din hotărâre, lăsând loc spaimei, în timp ce folia de plastic a sacului îi astupă gura, împiedicând-o să mai respire. Greșeala este ireparabilă. Tiresias nu are nevoie de ochelari, pe când Creon este orbit de orgoliul puterii. Lumea în care el trăiește mai are nevoie de lumină, iar în *cealaltă*, o flacăra pâlpâindă îi așteaptă pe cei care vin. Pe Haimon, fiul său, pe Euridice. De acum nu va mai putea avea liniște. În final, victimele apar purtând la gât un șal, semn al morții, și făcând cerc în jurul lui Creon.

În cele aproximativ două ore, actorii joacă foarte aproape de spectatori. Li se vede fiecare grimasă, se aude orice șoaptă. Cu totea acestea, nu am sesizat vreo replică care să sune fals sau tonul interpretării să devină *teatral*. Nici nu pot, de altfel, să remarc un anume actor într-un anumit rol. Pe lângă protagoniști, Szorcsik Kriszta (*Antigona*) și Bíró József (*Creon*), interpreții celorlalte personaje și cei patru reprezentanți ai *Chorului* și-au construit atent partiturile, slujind, cu adevărat, spectacolul. Fiecare parte componentă a acestuia este dezvoltată atât cât trebuie, încât să nu-i distrugă echilibrul. Scenografia simplă, dar sugestivă, costumele neutre, dar caracterizatoare, inserturile muzicale, pline de forță, lipsite, însă, de stridențe, o coregrafie a mișcărilor abia sesizabilă, dar atât de necesară – toate compun un spectacol fin elaborat, pe care l-aș mai vedea cu plăcere din nou. Probabil că aș observa alte nuanțe, aș reține alte tonuri. Însă, în primul rând, m-aș bucura de încă două ore în care aș uita de viața mea cotidiană, dar și de faptul că sunt la teatru...

Teatrul „Tamási Áron” din Sfântu Gheorghe – Antigona de Sofocle. Regia: Bocsárdi László. Decorul: Bartha József. Costumele: Dobre Kóthay Judit. Muzica: Verebes Ernő. Coregrafia: Liviu Matei. În distribuție: Szorcsik Kriszta, Bíró József, Kicsid Gizella, Nemes Levente, Szabó Tibor, Mátray László, Péter Hilda, Váta Loránd, Liviu Matei, Nagz Alfréd, Fazekas Misi, Diószegi Attila, Márton Lóránt.